

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti: V Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan K 300—	celoletno K 480—
polletno 150—	polletno 240—
3 mesečno 75—	3 mesečno 120—
1 25—	1 40—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34. Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.

V inozemstvu 65 par = K 2.60.

Poština plačana v gotovini.

Naše časopisje in zunanji svet.

(Apel iz neodrešene domovine.)

Pravijo, da je časopisje morda ena izmed največjih sil, ki posegajo globoko v človeško življenje in mu utirajo pot. Ima celo tako moč, da ustvarja in ruši države. I kako bi tudi ne, ko more s prepričevalno in odločno besedo vplivati na ljudske duše in ustvarjati tako javno mnenje! Njegov delokrog se ne giblje samo v mejah države, ampak sega tudi v zunanji svet. Dobro časopisje koristi lahko mnogo dobri stvari, slabo časopisje pa ji lahko v isti meri škodi.

Tudi mi, Jugoslovenci, imamo oboje vrst časopisja, kar ni nobeno čudo, kar sta v tem božjem življenju vedno združena luč in senca. V razvoju duševnih sil našega naroda je igralo od nekdaj in igra še danes vro vlogo. Zajema iz duha vesoljnega človeštva novih kulturnih dobrin in jih po posredovanju svojih najprosvitljivejših sinov podaja široki javnosti, da jih pretopi in postane tako veljavni faktor v veliki družini narodov. Tudi pri ustvarjanju prvega temelja jugoslovenske države, jugoslovenski misli, je izvršilo in vrši še danes važno nalogo. I danes se kaže v njem, v splošnem, živa želja izpopolnjevanja duševnih vrednot Jugoslovenov! I danes se kaže v njem velika skrb, da ustvari svojemu narodu kolikor mogoče lep in udoben dom, trdno in močno državo, ki bo postavljena na krepke temelje igrala tudi v zunanjem svetu ono vlogo, ki ji pripada. Vse to delo se vrši v obeh smereh. Nove ideje, produkti pozitivnih duhov, pridejo pod trdo nakovalo kritičnega razmotrivanja, da zgradba končno vendar le vsaj v neki meri dosega ideal. Princip svobodne kritike je lep, je nujen izraz današnjih demokratičnih časov, je človeka vreden. A vendar to le takrat, kadar ga človek uporablja z ljubeznijo in srcu in razumom v lobanji. Kajti kritika je v svojem bistvu le vendar dvorezen nož. Reže sicer navadno, kar je slabo, a nož se tudi lahko zaleti in takrat nam iz živega telesa odteka tudi sočna kri. Svobodna kritika v svobodni državi bo le takrat ustvarjalna, če so državljani — polnoletni. Naš narod pa je v državnem smislu še mladoleten otrok ki se še ni popolnoma znašel v novem, svobodnem domu, ki še ne ve kako bi si ga najbolje uredil, ki še

išče in preudarja vsako najmanjšo novost, s katero misli opremiti svojo hišo. Naš narod je še mladoleten, a vendar je pri nas kritika tako svobodna, kot gotovo ni danes prav. Tega vala vseobčnega kritikarstva sicer ni mogoče ustaviti ali zadržati, ker je že v človeški naravi, da stika vedno za slabim, menda zato, da tem več uživa ob drobtini dobrote. Pač ga lahko omilimo in ga moramo posebno takrat, ko gre za interese, ki so celokupnemu narodu skupni. Še bolj pa ga moramo omiliti v tem slučaju, če nam povzruha zmede in nesreče v lastni hiši, provzročajo še neprijetnosti v sosednem dvorišču. Omiliti ga more pa v prvi vrsti samo časopisje, ki je takorekoč kovač javnega mnenja v naši hiši. Pa ne z ozirom na notranji, jugoslovenski svet, ampak tudi z ozirom na sosesčino, zunanji svet je potrebno, da s tem delom čim prej začnemo. Kajti naše časopisje je okno, skozi katero zro sosedje v našo hišo, in nespametno gospodar bi bil, ki bi okno odpiral na stežaj, če v hiši ni še vse v redu. Skrbno naj ga pripre, dokler si ne uredi življenja, kot je prav. Sicer se bo njegove nesreče veselil škodoželjni sosed in jo razkrižal v širni svet.

O naši državi se širijo v naših lastnih vrstah najrazličnejše misli: in najrazličnejša mnenja. In eno je bolj črno od drugega. Vprašanje je ali je to v resnično korist razvoja vseh sil našega naroda; vprašanje je, v koliko ni tega nesrečnega razpoloženja v nas samih, poleg vsestranske politične razdrobenosti in medsebojne nestrpnosti in poleg državnih vladnih napak, ustvarilo tudi samo naše časopisje. Svoboda kritike in poročanje najkoreknejših notranjih dogodkov se vršita že leto in dan brez vsakega sistema, tjavendan, brez misli na težke posledice, ki jih to naše ravnanje ima za nas same v lastni hiši, a tudi — in, žal, tu celo v še večji meri! — v zunanjem svetu. Od najdrobnejše vaške vesti do senzacionalnega atentata na to ali ono znamenito osebo, od političnega razgovora v zakotni vaški gostilni do strankarskega razgrajanja političnih shodov vseh barv, vse, prav vse mora v najkrepkejših barvah v naš list, v naše okno, ki je obrnjeno v svet. In da se ta svet tega našega okna poslužuje v največji meri, to bi morali

potrditi naši ljudje, ki žive zunaj mej naše domovine in h katerim spada tudi pisec teh vrst. Armada tujih časnikarjev preži vsepovsod na te vesti, da jih potem z nekimi sadističnim veseljem raztrobi na vse štiri vetrove. Naravna posledica vsega tega ravnanja je, da ima svet potem o nas najzmedenejše pojme, ki smo jih pomagali ustvarjati v prvi vrsti mi sami. In ta slika je po navadi še veliko bolj črna, nego je trda realnost. Grenka pri vsem pa je zavest, da vsi ti božji novinarji morda naše domovine še z vrha Triglava niso videli, da jim ni bilo ne truda ne muke dolgočasnega potovanja in opreznega opazovanja za vse to delo, ampak da so sedli k mizi in iztrigili iz predalov našega časopisja vse ono potrebno za njih klevetno in razdiralno delo. Saj si bodo po inozemskih, posebno italijanskih listih kmalu lahko ustvarili posebno rubriko za nas kjer se bodo bliščali v vsej svoji žalostni nagoti številni citati iz našega peresa, plodovi naših čustev in

misli. In to naj bo potem ona kritika, ki čisti in reže samo slabo, in to naj bo potem ona kritična čudodelna palica, ki bo, negativna sicer, vendar ustvarjala in gradila! Kako pa naj dela to, ko ne samo da ruši našo hišo v temeljih, ampak celo zastruplja ozračje, ki je okoli naše hiše!

Ne kličemo tu na pomoč države, ki bi mogla kar z eno potezo urediti to nezdravo početje, ne kličemo je na pomoč, ker smo za svobodo, za demokratičnost. Ustati moramo sami in ravnati moramo s to svobodo tako, da nam ne bo v škodo, ampak v korist; urediti moramo svoje delo tako, da se okuženo ozračje okoli naše hiše razčisti. V to so pa najprej poklicani storiti naši časopisji, naši časnikarji in njih organizacija. Kajti ni treba, da nam stavi zakon in žandar nagobčnik na usta, ni treba, da nam onadva zapirata okna! Storit moramo sami, ako je to v korist naroda in države, ali z eno besedo nas samih.

Janez Borba.

Pismo iz Prage.

Praga, 15. okt. 1921.

Jesensko zasedanje narodne skupščine na 18. t. m. in ima trajati po dosedanjih dispozicijah do konca januarja 1922. Prva naloga zasedanja bo rešitev proračuna, nato se prestopi k razpravam o socialnem zavarovanju, agrarni reformi in ločitvi cerkve od države. To vprašanje bo sicer težko razrešiti, ali, kakor se zagotavlja, se dobi primeren način rešitve s tem, da se dosežejo na obeh straneh popustitve. Tako se ne izvede konfiskacija cerkvenega imetja ali urede pa se razmere cerkvenih posestev. Izmed socialističnih zahtev tudi odpade karkoli, tako gotovo socializacija rudnikov.

Važno vprašanje je politika Nemcev, ki so v svoji parlamentarni zvezi po burni debati z veliko večino proti glasovom nacionalcev sklenili, da opuste abstinenco in se vrnejo v parlament. Nacionalci so predlagali, da bi se abstinenco nadaljevala in prišli so celo z vprašanjem, ali bi ne mogli nemški senatorji in poslanci zborovati v Liberici ali Toplicah. Ti fantastični predlogi so bili odklonjeni in zmagal je trezen preudarek, da bo potreba poslancev v parlamentu za obrambo gospodarskih interesov nem-

škega ljudstva. To se tiče uprave vojnih posojil, pri katerih se imajo doseči olajšave. Ze samo glede na te čisto gospodarske stvari se ne smemo udajati upanju, da pomeni povratek Nemcev kak aktivni obrat v njihovi politiki, marveč moramo še nadalje računati na njihove demonstracije in juriše v parlamentarnem življenju.

Brez temelja so vesti, da bi imel biti Benešev kabinet nekako »spravljiv«. Vlada nikakor ne misli na nikake »spravne konference« pa tudi ne vidi potrebe za to. Nemci sami to čutijo in potrjuje to tudi »Preussische Zeit.« (prej »Kreutz Zeitung«), ki pravi, da se ministrski predsednik dr. Beneš odloči za nikako koncesijo Nemcem že zaradi tega, ker prihaja v poštev kot naslednik prezidenta.

Zadnjič smo govorili o osamosvojitvenih stremljenjih malih posestnikov, združenih v »Domovini« oziroma v opoziciji, ki je tam vznikla. To gibanje se je končalo že po preteku enega tedna, kajti republikanska stranka čl. kmetov se je hitro zlomila, ker oni, ki so se postavili na čelo, so bili slabi in breznačajni in zato nesposobni. Ali s tem še ni rečeno, da ne iz-

bruhne nezadovoljnost teh malih kmetov znova na dan, kajti vzroki za to trajajo dalje.

Znova pride v razpravo zvišanje najemnine, katero se ima izvesti v doglednem času. Za temelj ima služiti stopnjevalni in ne enotni sistem, torej po velikosti mest in po mestnih razmerah se ima najemnina primerno zvišati. Pri tem pa ima ostati v veljavi zakon v varstvo najemnikov in obnoviti se ima že preklicani zakon o zaseganju stanovanj, toda z nekakimi omejitvami.

Minule dni se je vrnila v Prago s svojega potovanja po Ameriki delegacija čl. Sokolske župe, s katero je bil tam tudi senator Klofač. Delegacija je obiskala v Ameriki vse glavne češke sokolske jednote in izvršila svoje poslanstvo v polni meri, prispevajoč k moralni povzdigi kakor tudi k zvišanju sokolskega duha ter k poglobitvi sokolske telovadbe med našimi zaoceanskimi rojaki.

Mlada generacija čl. demokracije je zborovala 8. in 9. t. m. Shod je bil izrazita manifestacija za narodno solidarnost, idealistično smer in slovansko jednoto. Veliko zanimanje je vzbudilo predavanje univ. prof. senatorja dr. Mařeša o političnem idealizmu in političnem realizmu.

Novi jugoslovenski poslanik v Pragi je 14. t. m. povabil na priateljski razgovor zastopnike češkega tiska, katere je iskreno sprejel s poudarkom, da vidi v njih svoje sodelavce za slovaško jugoslovensko slovo in za zavezniško politiko češkoslovaške in jugoslovenske države, katero hoče gojiti z vso vnamo. Najdirektniji in najsrčnejši stiki med obema našima narodoma in državama so njegov cilj. Po tej izjavi se je razvila debata o zboljšanju poročevalske službe in novinarskih strokov med obema državama. Češki novinarji so se prepričali, da ima gospod poslanik ne samo zanimanje za to vprašanje, marveč tudi dobro voljo s svoje strani storiti vse, da bi se podani predlogi in nasveti uresničili.

J. K. S.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“!

Dramsko gledišče.

Ljubzenec. Tragedija v petih dejanjih. Spisal Anton Wildgans. Prevel Osip Šest. Režiser Osip Šest. Wildgans je v tej drami napravil takorekoč psihološki prerez skozi ves kočljivi problem seksualnosti oženega civiliziranega človeka. Ta problem je ob sicer visokem etosu evropsko izobraženega dela sveta nerazumljiv, ker temelji na »napaki«, katero je ustvarila narava, to je na biološki razliki spolske smeri moža in žene.

Moški je po naravi poligamist, žena je monogamna, ker potrebuje kolikor koli trajnega zaščitnika za varstvo zaroda. So v živalstvu sicer izjeme; več vrst pticv naprimer je, kjer živi eden in isti samec le z eno in isto samico v zvestem zakonu do smrti, t. j. včasih do 100 let. In če umre en del, žaluje drugi dolgo za njim in se le težko odloči za novo zvezo. A pri večini živali je tako, da se združi en samec z gotovo samico le za eno sezono ali pa ima celo kar cel harem okrog sebe. In nesreča človeka je, da je tudi on tako ustrojen, čeprav je dejal Teodor Fontane: Prava ljubezen je vedno monogamna.

Fontane bi bil pravilno moral reči: Vsaka ljubezen je monogamna, le trajanje ljubezni je v posameznih slučajih različno. Fontane je zamenjal kvantiteto s kvaliteto in prava se mu zdi le ona ljubezen, ki trajajo do smrti.

Prezrl je, da so občutki enaki tudi pri ljubezni, ki trajajo le dva meseca. Med ljubeznijo ljubimca ne poznata te vrste interesov do tretjih oseb; stvar je le ta, da se skrajno redko v ljubezni najdetta dva, ki sta duševno tako močno drug na drugega vglasbena, da ne začne prej ali slej prevladovati ostali, neharmonični del in ne zamari ljubezni oziroma je ne predružači. Ker predružačenje ljubezni je pravzaprav tisto, na čemer bolujejo zakoni.

Lahko si namreč mislimo seksualnost brez ljubezni (v smislu pojma »ljubezen«, kakor ga ima kulturni človek) in jo vidimo vsepovsod. Ni pa ljubezni, ki ne bi imela za pravil seksualnosti, četudi morda duševni del tega — zlasti iz početka — noče priznati, se tega ne zaveda ali pa to celo z ogorčenjem odklanja. Ker pa je seksus predvsem telesna zadeva, se ravna trmoglavo po bioloških zakonih, četudi duša pri tem trpi in se srce upira. Pesnik Wildgans tudi namenoma povdarja spomladanski čas, ko se vsa narava nanovo ženi. Poželjenje, zlasti moško, se naveliča sčasoma enega in istega objekta, dasi more duševni del ljubezni ostati čisto neokrnjen.

To je ženi, ki je v ljubavi kot mati in vzgojevalka zaroda mnogo konservativnejša, skoro vselaj neumljivo. Kako naj bi jo mož še ljubil, ako ji je »ne-zveste«, t. j. mu ona seksualno ni več ali ni več edina vabljiva! A mož — gre seveda le za etško visoko stoječe ljudi

— strašno trpi pod tem svojim razkolom, ker pa načinu vzgoje svoje vesti smatra sam to revolucijo krvi za izdajstvo nad družico življenja in če ga seksus le premaga, lazi okrog s skalno na duši in se čuti navrednega Iskarijota.

To je tragika vsakega civiliziranega zakona. Tragika zlasti vsakega moža. Kdor bi tajil, je le žalosten hinavec. Mnogim ostane to le v podzavesti ali pa medseboj o tem raje ničesar ne govore. Navadno se zakon nad tem tudi ne razdre, vsaj na vnanje ne, in ostane pri »zvestobit«, dasi »zoglasje srce ne utolaži plamena v nas«, kakor priznava v Wildgansovi drami Martin svoji ženi, rekoč: »Več nisem videl ženske, da je ne bi bil požele.« Večina zakonov splava čez ta duševnotelesni pekel brez drugih vidnih posledic, in toplo zasije stara ljubezen včasih zopet v poznejših letih, ko seksus ne igra več tolike vloge in nastopi doba za Filemona in Baucida.

Ali najlepši čas življenja preveva strašni boj s samim seboj in hrepenenje po spolski svobodi, toda ponajveč svobodi brez razdružitve do sedanjega. To ravno je tista kočljiva točka. Kajti srce sta ostali zvezani z nebrojnimi vezmi skupnih srečnih in nesrečnih ur, sta zvezani tudi vidno po otrokih, ki so se narodili in ki dvignjo v brezmejnem zaupanju detinske ljubezni svoje čisto dušo k staršem. Dostikrat pa vpliva spolski desintereseмент tudi na duševno stran ljubezni;

zakonska si postajata vedno bolj kritična za oni del njih duš, ki ne harmonira. Tedaj se ljubezen sploh ubije, četudi ostane morda mehanična »zvestoba«.

Problem postaja vedno bolj pereč, toda naša civilizacija in krščanska etika sta ga spravila v zagato, iz katere ni izhoda. A problem se bo tekom prihodnjih dob moral rešiti, ker narava človekova se kljub vsemu kulturnemu napredovanju ne bo izpremenila — izvzemši morda v geoloških dobah, kar pomeni milijone let. Kako naj se reši, danes ne vemo. Prehod na turški ali mormonski sistem bi neglede na gospodarske težave pomenil le korak nazaj proti živalstvu.

Tudi Wildgans problema ni rešil; zadnji akt, ki ima podnaslov »quasi epilogus, sub specie aeternitatis« in je čisto simboličen, prinaša nekak resumé v obliki nočnega pogovora med možem in ženo. Uspeh je:

Trpiva, kakor trpe isto vsi ljudje pod nešteti krovni hiš, ki se razprostrajo po mestu tja v noč. Ostala sta si »zvesta«; ona se je premagala in je pravočasno zbežal od vlačuge; njo pa je pravočasno iztrezil možev prijatelj, ki je — četudi malo težko — odklonil njeno vabljenje kot zločin nad obstojecim prijateljstvom.

Dolžni smo priznanje našemu gledišču, da je imelo pogum, lotiti se tega izredno težkega dela, četudi je treba opomniti, da naše igraltvo še ni do-

cela doraslo za to nad vse globoko dramo, koje tragično dajanje se kljub zanimivemu potekanju prizorov vrši zgolj v dušah. Popolnoma kos bi bilo tej nalogi le igralsko združenje od približno umetniške višine Hudožestvenikov in tudi njih načina »duševnega slikanja«.

Rogoz je kulturnega človeka Martina igral z mirnim dostojanstvom. Se bolj bi bil, če bi včasih ne zaslel nekoliko v deklamacijo, zlasti v zadnjem aktu, čeprav je ta pisan v nekakih ritmih, kakor pesem. Igra ne pranaša patosa, vsaka beseda zahteva najpristnejši ton človeške duše, ne koturna. To se je mestoma nekoliko občutilo pri Rogozevi sicer jako lepi in elegantni igri.

Družica mu je bila Wintrova, za katero pa ta vloga nikakor ni primerena, čeprav je Wintrova globoko čuteča igralka in se je tudi slovensčino tako lepo priučila, da bi nihče ne zaslutil v njej češnje. A že njena govornila napaka (nejasnost glasu »sc«) je bila vzrok, da se jo je le prav malo razumelo in v važnem zadnjem aktu skoro prav čisto nič. Iz Rogozovih besed sem si moral v tem aktu prilično v misli sestavljati to, kar govori Wintrova in popolnoma več sem bil šele, ko sem prečital knjigo. Tudi sicer ni ta vloga Wintrovi posebno prikladna. Imamo le eno igralko, ki bi bila za to stvar zelo uporabna: Šaričeva. A žalibog še ni okrevala. (Dalje pr.)

Politične vesti.

— **Nacionalno JDS** je imelo včeraj popoldne sejo, na kateri je izbral za frankinega blagajnika g. dr. Ivana Bolčeta, za strankinega glavnega vajnika pa g. inž. Frana Tavčarja.

— **Debata o poslovniku**, iz Beograda javljajo, da je včeraj popoldne bila plenarna seja odbora za poslovnik. Razprava je bila v prvih desetih dneh poslovnika. Živahna je bila debata o načinu volitvi v verifikacijski odesk. S predlogom, da se voli po proporcionalnem sistemu, so se strinjali muslimani, socialisti in demokrati. Odbor je tudi razpravljalo o volitvah predsedništva. Muslimanski klub je predlagal, naj so volni predsedništvo šele tedaj, kadar bo končno razpravljano glede verifikacijskega odeska. Večina je bila za ta predlog. Sklenilo se je, da mora biti verifikacijski mandatov potovanja v enem, spornih pa v petih dneh.

— **Besede dr. Korošca**. Pod tem naslovom piše »Srpska Rijeka«: Zvest svojim stari tradicijam hoče biti g. Korošec bolj papeški nego je papež sam. Kot Slovence hoče biti večji Hrvat nego je Stjepan Radić. To je razumljivo. Ker izgublja teren med Slovenci, je organiziral klerikalno stranko med Hrvatini na Hrvaškem, v Bosni in Dalmaciji. Iz ljubezni do njih hoče padlicirati celo Stjepana Radića. Na to piše list o Koroščevi izjavi glede hegemonije Srbov v Bosni in prvi, da je danes v Bosni in Hercegovini dvakrat več Hrvatov v državni službi nego Srbov. Ako se bratje Hrvatini sami abstinirajo od parlamenta in ako kažejo protidržavne tendence, so pač sami krivi, da ne pridejo v poštev v oni meri, kakor bi hoteli. Ako velika večina Hrvatov hoče sodelovati pri skupnem delu za državo, potem naj sami nosijo vse posledice. Glede Koroščeve izjave, da njegova stranka ne bo nikdar dopustila, da pridejo Bosna, Hercegovina s Sremom in Likom v čisto srbsko interesno sfero, pravi list, da je to vprašanje že rešila svetovna vojna v času, ko je Koroščeva stranka v dupajskem parlamentu zahtevala Jugoslavijo pod habsburškim žezlom. Za to idejo je bil navdušen tudi cesar Karel in njegova žena Cita, katere zaupnik je bil g. Korošec. G. Korošcu je kot pametnemu človeku znano, da je šla Srbija v vojno, da osvobodi v prvi vrsti vse Srbe, potem pa tudi Hrvate in Slovence. Srbi smo osvobodjeni in ujedinjeni pod našo narodno dinastijo Karagorjevičev z žrtvami srbske vojske in z modro politikoj g. Pašića. Noben Srbin ne bo nikdar več suženi, kar želimo tudi onim našim bratom, ki so danes sužnji Italijanov, Madžarov, Avstrijcev in Rumunov. Iskreno želimo, da obvarujemo svojo državo in da bodo v njej srečni in zadovoljni vsi Srbi, Hrvatini in Slovenci. Ako del zapeljanih bratov Hrvatov tega danes počne, je naša dolžnost, da jih privedemo na pravo pot in da jih rešimo v njihovem interesu, da ne postanejo plen grabežljive Italije. Avstrije in Madžarske. Kdor noče brata za brata, ta bo dobil tuca za gospodarja. Tega pa najbrž tudi g. Korošec ne želi!

— **Havličkova proslava**. Ob priliki stoletnice rojstva Karla Havlička privedijo češkoslovaški novinarji 30. t. m. v Panteonu narodnega muzeja svečano proslavo, katere se udeležijo tudi predsednik Masaryk. 31. t. m. pa se vrši v Narodnem divadlu slavnostna predstava.

— **Češkoslovaški dopisni urad** v lastnem poslopu. »Lidové Noviny« poročajo, da se preseli češkoslovaški dopisni urad v lastno poslopje v Mariánski ulici 5, kjer bo osredotočena vsa izvestiteljska služba.

— **Za mednarodno organizacijo agrarcev**. »Český Denník« poroča, da je odpoval poslanec Svehla v Bolgarsko v svrhu ustanovitve mednarodne agrarne organizacije.

— **Odnosaji med Češkoslovaško in Nemčijo**. Poslanik češkoslovaške republike v Berlinu g. Tusar je izjavil dopisniku »Prager Presse«, da bo padec nemške marke na curiški borzi vsakor vplival na kurz češkoslovaške kroge. Glavni vzrok je ta, da obstaja čvrsta zveza med češkoslovaško in nemško valuto in je Berlin glavno največje tržišče za Češkoslovaško. Odnosaji med Nemčijo in Češkoslovaško so zelo povoljni in ugodni. Odkar se je sklenil zadnji sporazum, se gospodarski odnosaji zelo povoljno razvijajo ter je upati, da se bodo kmalu vršile nove konference, na katerih se bodo mogle odstraniti še zadnje obstoječe težkobe.

— **Povratak senatorja Klofača**. Senator Klofač, ki se je mudil na čelu socialne delegacije v Ameriki, se je vrnil 14. t. m. v Prago, kjer so ga češki socialisti in drugi slovesno sprejeli.

— **Češkoslovaški socialni demokrati** za varčevanje z državnim denarjem. »Prvo Lidu« poroča, da je klub češkoslovaških socialnih demokratov v parlamentu in senatu predložil zbornici praktične predloge v svrhu varčevanja z državnim denarjem. Med drugimi zahtevajo, naj se s novim letom ukinejo proste karte za poslanca in senatorje, za katere naj se vpeljejo karte s pavšalnim zneskom. Tudi naj se odpravi na železnih prvi razred. Nadalje naj se ukinejo proste karte na vseh električnih železnih itd.

— **Praga toži Habsburžane**. V seji praškega mestnega sveta 17. t. m. so sklenili tožiti Karla Habsburškega za lastništvo posestev, za katere je Prago oropal Ferdinand I. in ki so bila nato pridružena k posestvom Brandýsa in Tachlova. Tožba bo predložena delni civilni sodnji v Pragi. Gre v

glavnam za posestev Pterov, ki je do leta 1547. pripadalo praški občini. Sklep je vzbudil v javnosti splošno zanimanje.

— **Češkoslovaška diplomacija**. »Kurjer Poranny« piše: Češkoslovaška republika razpolaga s zmogočno in dalekovidno diplomacijo, ki ima zadostna denarna sredstva in ki je spoznala velik pomen propagande. Češkoslovaška diplomacija se nikakor ne rekrutira iz krogov brezposelne aristokracije, ampak iz vrst ljudi, ki poznajo življenje iz trdega boja za obstanek in ne iz služb. obiskov in knjig. Zadovoljni smo bili z opazovanjem, da je dr. Beneš, ki uživa pri zapadnoevropskih politikih, industrijskih in bankirjih veliko moralno zaupanje, uveljavil svoj vpliv v prilog Poljske.

— **Italija proti Češkoslovaški**. »L' Era Nuova« govori o megalomanijah Češkoslovaške, ki so se morale glede Avstrije takoj umakniti, ko je nastopila taka velesila, kakor je Italija. Tržaški list izvaja, da si je hotela Češkoslovaška podjarmiti Avstrijo, ali zadnji trenotek, ko je Benešovo posredovanje že skoro uspelo, je posegel vmes Della Toretta in potisnil Češkoslovaške v stran. Beneš je moral odstopiti od posredovanja, dasi je bil prav radi tega imenovan za ministrskega predsednika. Tako nepremišljeno napada Češkoslovaške »L' Era Nuova«, o kateri je znano, da ima tesno zvezo z vladnimi močmi v Trstu. Po eni strani se kaže velik trud, da bi se ohranili trgovski odnosaji med Italijo in češkoslovaško republiko, po drugi pa jim tržaški list kaže svojo mržnjo ter jih tako naravnost odganja od Trsta. Krivci za propadanje Trsta so v ogromnem številu v Trstu samem.

— **O italijanski zunanji politiki** je priobčil »Paese« članek, ki je povzročil burno polemiko z listom »Giornale d'Italia«. Vsaka taka izjava v listu »Paese« se pripisuje Nitti. List pravi: Ven iz sedanje zveze! Vzdržujemo pa najboljšje odnosaje z Anglijo in Francijo! Vsek v svoji hiši, to je najboljši sistem za sklepanje sporazumov z vsemi in tako je mogoče opravljati najboljše svoje posle. Nitti je nasprotno zapisal hiti dokazovati, da je baš Della Toretta dokazal, da Nitti nima prav in da je treba voditi zunanjo politiko tako, kakor jo vodi sedanji zunanji minister, ki je dosegel uspeh imenom antante in imenom Italije. Italija že dolgo ni beležila nobenega posebnega diplomatičnega uspeha. Zato pa sedaj italijansko časopisje toliko bolj povzdiguje in pretirava Torettove uspehe napram Avstriji in Madžarski. Nitti je že mnogokrat kaj pametnega povedal, ker moč pač vidi, kako Italija ne velja prav nič v zvezi s Francijo in Anglijo, ki jo samo izkoriščata in ji včasih pripustita kak navidezen uspeh. Nitti ve, da dere Italija ob strani Francije in Anglije v svojo propast. Zato nasvetuje, naj bi se enkrat postavila na svoje noge in pričela s svojo politiko. Toda tega ne bo, ker vodilni državnik v Italiji nimajo razuma za lastno politiko, pa Italija je tudi že tako privezana na svoji zaveznički, da se ne more več razločiti od njih. Italijo čaka ob francosko-angelskem zavezništvu medla bodočnost.

Iz naše kraljevine.

— **Kongres učiteljev** v Zagrebu. Dne 8. in 9. novembra se vrši v Zagrebu kongres Jugoslovskega učiteljskega Udruženja. Za to priliko je dovolilo prosvetno ministrstvo učitelstvu primeren dopust.

— **Slavnostna otvoritev splitskega gledališča**. 16. t. m. je bilo slovesno otvorjeno narodno gledališče. Slavnostni akt otvoritve je izvršil načelnik oddelka za umetnost v ministrstvu za prosveto g. Nušič, ki je zastopal ministra za prosveto. Igrali so premijero Karolijeve »Jugane vile« simbolično sliko, ki predstavlja, kako je končno k nam prišla svoboda, posebljena v vili Jugani, po krvavih žrtvah mladine, katero simbolizira ranjen komitaš. Gledališka uprava je priredila banket v čast g. Nušiča in upraviteljev gledališč v Ljubljani, Zagrebu, Osijeku, Varaždinu in Beogradu.

— **Otvoritev sarajevskega gledališča**. Prosvetno ministrstvo je sklenilo, da bo zastopal ministrstvo pri otvoritvi sarajevskega gledališča dne 22. t. m. načelnik umetniškega oddelka Branislav Nušič.

— **Nov dnevnik v Zagrebu**. Včeraj je izšla poizkusna številka novega zagrebskega lista »Zagrebački Dnevnik«, ki ga bo izdajal g. Franič-Požeganin.

— **Povečanje naše mornarice s hidroplani**. Vojno ministrstvo je sklenilo z beogradsko tvrdko »Srpski Lloyd« pogodbo za nabavo večjega števila hidroplanov, ki bodo predani komandi v Boki Kotorski. Hidroplani se grade v Italiji.

— **Pomorske komande ob Adriji**. Iz Beograda poročajo, da je v vojnem ministrstvu končana organizacija službe na naši obali. Ustanove se komande v Sušaku, Šibeniku in Kotorju. Komanda v Sušaku bo vsled italijanske okupacije začasno v kraljevini. Za komandanta v Sušaku je imenovan admiral Koob.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dr. Beneš o zunanjem položaju.
Praga, 18. oktobra.

Ministrski predsednik dr. Beneš je danes otvoril prvo sejo narodne skupščine. Poslanecem je podal programatično izjavo nove vlade, v kateri med drugim o položaju navaja:

Naši odnosaji do velikih zaveznikov so iskreni in prijateljski. Ničesar ni, kar bi moglo kakorkoli kaliti razmerje.

Naše razmerje do Jugoslavije in Romunije je izraženo v pogodbi glede male antante in pomeni vseh aktivum za evropske politike, ker mala antanta je močan faktor miru in reorganizacije v Srednji Evropi. Je in ostane zaščitnica novega reda v osrednji Evropi. To razmerje se ne sme, se ne more kršiti in se ne bo v nobeni smeri kršilo.

Tudi naši odnosaji do Nemčije so se stabilizirali, tudi napram njej se je ustvarila tradicija ter je odvisno samo od volje obeh strani, da ostanejo odnosaji taki, kakor so bili v zadnjih treh letih naše zunanje politike.

Z Avstrijo in Madžarsko smo se v zadnjem letu zelo intenzivno pogajali. Naši odnosaji napram Avstriji so se posebno po zadnjem posetu predsednika v Hallstadtu utrdili in upam, da ni in ne bo nobenega vprašanja, ki bi kakorkoli moglo ogroziti naše dobre odnosaje. Upam, da bodo po rešitvi zapadno-ogrškega vprašanja nastopile tudi napram Madžarski boljše razmere.

Ministrski predsednik je potem zanikal nevarnost monarhistične reakcije, ki sicer obstaja, pa se ne sme precenjevati, ter je rekel: Mi bomo bedeli in jo bomo udušili s skrajno energijo. Kar se tiče zadnjih dogodkov, ki so se vršili okoli nas, se mora pred vsem odbrzdati mirnost. Niti dogodki v Zapadni Ogrski, niti v Gornji Šleziji se ne morejo dotikati naše varnosti in naših interesov.

Ministrski predsednik je končal: Ničesar ni za državo, česar bi se morala na znotraj ali zunaj bati. Posrečilo se nam je, da smo jo v kratkem času v toliki meri konsolidirali in utrdili, da se bodo vsi poskusi izpodkopati njene temelje, pokazali kot brezuspešni.

Narodna skupščina je ekspozé ministra dr. Beneša sprejela z iskrenim odobravanjem. Na seji 25. t. m. se prične generalna debata o ekspozéju in vladnem programu.

MINISTRSKI SVET.
— Beograd, 19. oktobra. (Izvirno) Pod predsedstvom min. Marika Trifkovića je imel včeraj ministrski svet sejo, ki je trajala od 17. do 20. Ministrski svet je obravnaval razna tekoča vprašanja. Na predlog ministra Trifkovića je ministrski svet ponovno obvestil g. Pašića, da se z ozirom na politični položaj in zasedanje narodne skupščine čim prej povrne v Beograd. Po daljši debati je ministrski svet sklenil, da se narodna skupščina skliče na 20. oktober k izrednemu zasedanju, vsled česar odpade sedanja in volitev novega predsedstva. Vsled tega ostane še nadalje v funkciji dosedanje predsedstvo narodne skupščine.

Vojni minister general Zečević je sprožil vprašanje konzorcija »Omnium Serbe«. Minister dr. Krizman je kot zastopnik finančnega ministra predlagal, da se to vprašanje reši po povratku finančnega ministra iz Londona.

Minister dr. Kukovec je podal daljše poročilo o naredbi za pobijanje dragine in o stanovanjski naredbi. Minister dr. Kukovec je podal nekatere spremembe teh naredb. Ministrski svet je sklenil, da se o teh vprašanjih razpravlja na posebni seji ministrskega sveta.

Minister trgovine in industrije dr. Spaho je poročal o potrebi novega volilnega reda za trgovske in obrtne zbornice. Obstaja načrt, da se za volitve v te korporacije uvede proporcijni sistem oziroma da se tudi manjšim določi primerno zastopstvo. Minister je tudi predlagal, da ostanejo dosedanje trgovske zbornice v funkciji do 1. januarja 1922.

SCHOBER SE ZNOVA SEŠTA. NE Z BENESEM?
— Dunaj, 18. oktobra. Naznanja se, da se sestane kancelar Schober s češkoslovaškim ministrskim predsednikom dne 24. t. m. v Budapešti.

Pašićeva intervencija glede Albanije.

— Beograd, 19. oktobra. (Izvirno) Današnji »Pravda« poroča, da je vlada včeraj opoldne sprejela od ministrskega predsednika g. Pašića brzojavno poročilo, da je moral svoj povratak odložiti. Pašić ostane še nekaj dni v Parizu. Med Italijo, Francijo in Anglijo je prišlo do sporazuma v albanskem vprašanju in do definitivne določitve albanskih mej napram naši državi. Vsebinski sporazuma doslej še ni znana. Vlada je ponovno zaprosila, da se ministrski predsednik g. Nikola Pašić z ozirom na parlamentarni položaj čim prej vrne.

— d Beograd, 18. oktobra. Po vesteh iz Pariza je delegat miriditske republike pri Zvezi narodov dobil od predsednika republike obvestilo, da se Italija zaradi tega protivi pošiljavi preiskovalne komisije v Albanijo, ker se tam nahaja sedaj silno mnogo italijanskega vojnega materiala in turških častnikov iz Kemalove armade, ki so bili na italijanskih ladjah iz Male Azije prepeljani v Albanijo in da vse to služi Italiji samo kot orožje, da vodi vojno proti Jugoslaviji.

RADIKALNA POSLANCA POLOŽITA MANDAT.
— Beograd, 19. oktobra. (Izvirno) Kakor poročajo »Novosti«, sta zastopnika požarevskega okrožja, poslanca Vukčević, bivši predsednik začasnega predstavništva in minister saobraćaja Joca Jovanović zaprosila okrožni odbor radikalne stranke v Požarevcu, da se izjavi za ali proti reviziji ustave. Poslanca od odbora nista prejela nikakega odgovora. »Novosti« pristavljajo, da poslanca položita mandat, ker sta proti akciji za revizijo ustave.

BAROŠ BAJE PRIZNAN REKI?
— Zagreb, 19. oktobra. (Izvirno) Današnji »Jutarnji list« priobčuje na uvodnem mestu brzojavko z Reke, da se je naša vlada odzvela luki Baroš na korist Reki, in to glasom poročil italijanskih listov zato, ker bi nastali večni prepri med Reko in Jugoslavijo. — Naš dopisnik pripominja k temu, da je vest tendenciozna in neverjetna, čeprav list zatrjuje avtentičnost vesti v kljub eventualnim dementijem vlade.

RAZGOVOR O BODOČEM VZORČNEM SEMNJU.
— Trst, 17. oktobra. Trgovsko obrtna zbornica je sklicala sestanek strokovnjakov za razgovor, ali se priredi prihodnje spomlad vzorčni semenj. Sestanek je bil slabo obiskan. Slišala so se mnenja za semenj in proti semnju. Nekateri so hoteli stalno trgovsko, obrtno razstavo. Prvi slabo uspeli semenj so označali za navaden bazar. Od vlade zahtevajo za prireditev vzorčnega semnja en milijon lir podpore in avtorizacijo za narodno loterijo. Po tem sestanku je zborovala trgovsko, obrtna zbornica. S tržaškim semnjem najbrž ne bo nič.

Trgovsko, obrtna zbornica je sklenila s 16 proti 12 glasovom, da se vrši prihodnje spomlad vzorčni semenj v Trstu.

AVSTRIJSKI PARLAMENT ZA ZAKLJUČENJE POGAJANJ V BENETKAH.
— d Dunaj, 18. oktobra. Odslek za zunanje zadeve je po kratkih izvajanjih zveznega kancelarja dr. Schobra sprejel nastopni predlog: Postopanje ententnih sli pri ratifikaciji trianonske mirovne pogodbe dokazuje, da očitno nečesto izvršiti važne teritorialne določbe st. germanske državne pogodbe, in sicer ravno one, ki so ugodne za Avstrijo. Z ozirom na to, da se je položaj vsled tega spremenil, se zvezna vlada pooblašča, naj nadaljuje v Benetkah pričeta pogajanja in naj jih s pridržkom ustavne odobritve zaključi. Pri tem pa mora odločno varovati interese Avstrije in burškega prebivalstva. — Predlog je zanimiv, ker je očitno sklenjen pod pritiskom Italije.

TISKARSKA STAVKA V BERLINU.
— d Berlin, 18. oktobra. Ker so se organizacije založnikov v Berlinu izjavile solidarne z založništvom Rudolf Mosse v stavki tiskarjev, so danes dopolne izšli le trije socialistični listi in »Kreuz-Zeitung«.

Z VSEH KONCEV SVETA.
— d Berlin, 18. oktobra. Nemško časopisje kar najostreje napada italijansko vlado, kateri očita, da je postopala pri posredovanju med Avstrijo in Madžarsko pristransko.

— d Budimpešta, 18. oktobra. Razkralj Ludvig bavarski je danes ob 4.30 popoldne v Sarvaju umrl.

— d London, 18. oktobra. Dne 1. oktobra t. l. so bili stroški za življenje za 110% višji, kot meseca Julija 1914, dočim so bili 1. septembra ša za 120% višji.

Gospodarske vesti.

BORZE.
— d Zagreb, 18. oktobra. Devize: Dunaj 8.80—9.50, Berlin 160—167, Italija izplačilo 1110—1125, ček 1110 do 1115, London izplačilo —070—1071, New York ček 281—282, Pariz izplačilo 1930—1950, Praga 292—298, Svica izplačilo 5300—5500. Valute: dolarji 278.50—280, avstrijske krome 0—13, carski rublji 14—0, češkoslovaške krome 0—298, napoleonovri 920—930, nemške marke 155—0, romunski lei 206—0, italijanske lire 1090—1100.

— Curih, 18. oktobra. Zagreb 1.90, Berlin 2.851, Praga 5.50, Milan 20.451, Pariz 37.901, London 20.761, New York 5.31.

— Trst, 18. oktobra. London 100.25, Zagreb 9.15, Berlin 15.—, Pariz 184.50, Curih 484.—, New York 25.40.

— Praga, 18. oktobra. Zagreb 33, Dunaj 3.10, Curih 18.30, Milan 3.79, Pariz 7, London 385, New York 97.50.

— Pariz, 18. oktobra. Berlin 7.4375, Curih 264.50, Milan 54.—, London 54.70, New York 13.90.

— Dunaj, 18. oktobra. Pariz 213, Curih 540, Zagreb 950, Praga 3.000, Milan 111, New York 2.920.

— Budimpešta, 18. oktobra. Zagreb 249.50, Praga 738, Curih 138.

— g Živinski semenj v Ljubljani. Na današnji meseci živinski semenj je bilo pripeljanih 391 konj, 86 volov, 79 krav, 13 telet in 80 plemenskih prašičev. Cene: vli I. vrste 24—26 K, II. vrste 18—20, krave 14—15 K, teleta —.—, prašiči —.—. Kupčija ni bila živahna. Obisk srednji. Italijanskih kupcev ni bilo z ozirom na italijansko prepoved uvoza živine.

— g Izplačilo 20odstotnih prbrznic. Beograd, 18. oktobra. Glavni nadzorništvu finančnega ministrstva je sklenilo, pričeti z izplačilom 20odstotnih kronskih priznanic prihodnje dni v Sloveniji in Srbiji.

— g Plavečanje poslovnega davka. Beogradska trgovska zbornica je imela dne 17. t. m. konferenco, na kateri je razpravljala o načinu plavečanja davka na poslovni promet. Konference so se udeležili zastopniki trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornic. Sklenilo se je napraviti pri finančnem ministrstvu korake, da se izpremeni pravilnik o plavečanju davkov na poslovni promet s tem, da se zenzostavi način plavečanja tega davka tako, da bo bolj praktično za državo in za davčne obvezance. Vse tri zbornice bodo izdelale spomenico, katero bodo predložile finančnemu ministrstvu.

— g Ukinjena prevozna taksa na najpotrebnejša živila? Finančno ministrstvo je pripravilo predlog, da se ukine prevozna taksa za prevoz moke, petroleja in sladkorja, na mesto tega pa se uvede dvojna taksa na luksusne predmete.

— g Dobava mesa za garnizijo Ptuj. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se sklene 21. oktobra t. l. ob 10. dopolne pri Komandi mesta v Ptuj neposredna pogodba za dobavo mesa za garnizijo Ptuj (dnevna potreba okoli 300 kg) za čas od 1. novembra do 31. decembra 1921. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri Komandi mesta Ptuj interesantom na vpogled.

— g Frank in dinar. Ker se ob računavanje mednarodnih pristojbin s tujimi državami vrši v kovancem denarju, se bo po sklepu ministrstva za pošto in brzojav pri brzojavnih blagajnih od 1. novembra t. l. računal ekvivalent zlatega franka z 10 dinarji.

— g Ureditve izvoza ovac. Glede odobrenja izvoza ovac in ovnov je generalna direkcija carin izdala poslovnik. Po tem poslovniku bodo carinarnice sprejemale od izvoznih čarjev prijave za izvoz ovac in ovnov v onem redu, kakor bodo prihajali transporti. Carinarnice nikakor ne bodo prejemale prijav od izvoznih čarjev, ako transporti ne bodo na licu mesta, to je pri carinarnicah. Carinarnice bodo posebno opozarjale izvoznikarje, da po izrpanju kontingenta nimajo pravice na izvoz, akoravno bi s transportom ovac in ovnov dospeli k carinarnici. Ta izvoz ovac in ovnov se bo vršil brez predhodnega odobrenja. Vse carinarnice bodo pošiljale 15. in 30. vsakega meseca generalni direkciji carin število izvedenih ovac in ovnov iz odobrenega kontingenta posebno poročilo pa bodo poslale tedaj, ko bo kontingent izrpan. Ta izvoz bo veljal od dneva, ko bo do carinarnice dobile brzojavko.

— g Bolgarski državni dolgovl. Stanje bolgarskih državnih dolgov je nastopno: konsolidirani dolgovl znašajo 2.792.936.732 zlatih frankov nekonsolidirani pri raznih bankah pa 416 milijonov 18.333 frankov. V inozemstvu znaša skupni dolg 3 ml. lijone 209.032.065 zlatih frankov, poleg tega pa še 24.967.047 frankov za eksploatacijo vzhodnih železnice. Skupni dolg znaša v vsem 33 milijard bolgarskih levov.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. oktobra 1921.

— Spomin Kralja Petra I. Osvo ditelja se bo praznoval po šolah 29. oktobra na primeren način. Višji šolski svet je izdal v to svrhu primerno pisano brošuro.

— **Idejna lopovščina!** Mariborska »Straža«, osebno glasilo poslanca dr. Korošca, priobčuje v svoji zadnji številki članek pod naslovom »Balkan in jugoslovenstvo v očeh zunanega sveta.« V tem članku, ki je pisan nadvse konfuzno, pravi pisec med drugim: »Jugoslovenski živeli, boreč se v Avstriji za narodno svobodo, je vžival v drugih državah simpatije in moralne opore. Politika predvojnih balkanskih držav je pa kazala toliko nemoralnosti in gnulobe, da od zunanjega sveta ni drugega žela kot razne navidezne podpore in celo vrsto podpihovanja v razne sebične svrhe...« Idejni lopov, ki je to napisal, torej trdi, da smo se edino Slovenci in Hrvati v Avstriji borili za — svobodo ter v tej borbi vživali simpatije drugih držav in celo njih moralno podporo. Ta trditve je lažljiva. Širokim platem slovenskega in hrvaškega ljudstva v Avstriji, ki je bilo vzgojeno popolnoma v suženjskem avstrijskem duhu, se ni niti sanjalo o kakšni borbi za svobodo. Borbo za svobodo so pripravljali samo posamni, ne baš gosto sejani možje s širokim duševnim obzorjem, ki so bili proti volji širokih mas, predvsem pa v nasprotju s političnimi voditelji — la dr. Šusteršič v zvezi z že svobodnimi slovenskimi brati, predvsem Srbi in Rusi, toda delo teh moži in naj bi bilo še tako požrtvovalno in intenzivno, bi nikdar ne bilo rodilo sadu, ako bi ne borbe ne prevzela na svoje rame svobodna Srbija, ki edini pripada leviji del zaslug, da je zasijalo solnce svobode tudi preko praga v nemškem in madžarskem robstvu se nahajajočih Hrvatov in Slovencev. In tej Srbiji, ki je s svojimi herojskimi podvigi in naravnost nadčloveškimi žrtvami izvajala mnogo v balkanski vojni ter izšla tudi iz svetovne katastrofe kot zmagovalka, čije junaštvu se divi ves kulturni svet, si drzne Liputanec v Koroščevi »Straži« očitati »nemoralnost in gnulobo« v tistem času, ko je Srbija v svojem idealizmu in v svoji moralni, naravnost klastični veličini stavila na kocko vso svojo ekzistenco, samo da izvojuje triumf jugoslovenski misli! To je višek imperientence, ki jo je zmogel samo subjekt, ki stoji v tuji službi. Vprašamo, kako dolgo bomo še trpeli, da bodo takšne propalnice, plačane od naših sovragov, zastupljale našo javnost?

— **Tako ne gre.** Neki mariborski list napada vladu, ker daje subvencijo našemu eminentno kulturnemu zavodu ljubljanski »Glasbeni Matici«, ki je po nestrokovnem mnenju pisca navadna karikatura, za katero ima država denar, za mariborsko gledališče ga pa nima. Ta način »kulturne propagande«, ki hoče z uničenjem enega kulturnega zavoda ohraniti drugi, ne pričja ravno o resnici piščeve trditve, da mu je usoda mariborskega gledališča res pri sre. Ne poslužujmo se metod lokalnih patriotov! Ali nima Maribor res nobene narodnega zastopnika in javnega kulturnega delavca, ki bi se zavzel za mariborsko gledališče s stališča narodno-kulturne važnosti ob meji, ne da bi pri tem škodoval ostalim našim kulturnim zavodom?

— **Izjava.** Tistim ki me poznajo, ni treba posebej zatrjevati, da je poročilo, ki ga je podal Slovenščev poročevalec v št. 237, o protidržajniški anketi, ki se je vršila pod predsedstvom vladnega svetnika v vladni palači, kolikor se tiče moje osebe »o nemarnosti centralne vlade in naravnost protiučestnih odredbah posameznih ministrov«, nač vse tendenciozno. Nasprotno je res, da sem omenil hvalevredno naklonjenost fin. ministra, pri katerem so v zadnjem hipu zabranile izplačilo zaprosene svote za začetno poslovanje Nabavljalne zadruge v Ljubljani trgovske deputacije in da so ravnost izposlovale pri ministru saobračaja, da je ukinitel njihov pritisk udobnost minimalne tarife, ki je bila zadržam z neredno celokupnega ministrstva zasigurana. Lastnikom teh deputacij torej so veljala moja izvajanja in nikomur drugemu. Konstatiram tukaj z zadovoljstvom, da po zahtudi predsednika trg. gremija, g. Jelačiča ml. to niso bile deputacije slov. trgovcev. — Širši javnosti naznanjam končno, da se v bodoče ne bom več branil proti izrecnim ali prikritim podtikavanjem centrifugalnega stremljenja ali separatističnega delovanja, naj bi ga hotel pri meni iztakniti kdorkoli.

Dr. Pipenbacher, preds. upr. odbora Nabavljalne zadruge v Ljubljani

— **Desetdnevni dopust učiteljem.** Ministrstvo prosvete je dovolilo 10 dnevni dopust onim jugoslovenskim učiteljem, ki se udeležijo kongresa jugoslovenskega učiteljskega združenja dne 8. in 9. novembra t. l. v Zagrebu.

— **Vojake — analfabe** bo v Ljubljani poučevalo v čitanju in pisanju troje učiteljev.

— **Zamenjava učiteljstva.** Višji šolski svet je odredil, da se bo poslalo iz Slovenije v Prekmurje po 10 učiteljev in učiteljic, obratno pa zamenjalo z njim ravno toliko učiteljev in učiteljic, ki pridejo iz Prekmurja.

— **Novi župan občine celjske okolice** soc. demokrat Hrašnik je v soboto prevzel posle. Na občinski hiši je visela poleg državne tudi rdeča zastava.

— **Za trgovce važen poziv ameriškega konzula.** Trgovinski Glasnik priobčuje za trgovce naše kraljevine važen poziv. Kakor znano ameriška vlada izdaja »Pregled svetovne trgovine in industrije«, kjer so zabeležene vse važnejše trgovine in industrije s polnim naslovom in označbo produkcije. Ameriški konzulat v Beogradu poziva sedaj vse naše trgovce in industrijce, da mu pošljejo čim preje točne naslove. Konzulat jim na to pošlje pregledno polo, v katero vpiše svoje, za trgovino in industrijo zanimive podatke. To polo je treba potem konzulatu vrniti. Konzulat jo nato pošlje ameriški vladi, ki bo preskrbela, da pride trgovina, oziroma industrija v seznam svetovnih tvrdk. Omeniti je treba, da ni plačati nikakih pristojbin in je tudi tisk popolnoma brezplačen.

— **Občina Kastav v Istri,** Jugoslavija bi kupila več vagonov krompirja, fižola repe, zelja, otrobov, koruze, moke za prehrano svojega ljudstva od preko 7000 duš. Vagoni naj se odpošiljajo na štacijo Jurdani na južni železnici (druga postaja od Reke). Detailirane ponudbe (nekolkovane) se naj pošiljajo na obepoglarstvo Kastav, preko Bakra Jelenja.

— **Potoki, studenci in suša.** Letošnje poletje in jesen vlada kvarna in čutna suša vsepovsod! Posledica temu je: slaba letina na polju in pomanjkanje krme. Potoki in studenci vidno sahejo. Kraji kakor naša Suha Krajina, naš notranjski Kras in gorske vasi v naši pokrajini nimajo niti pitne vode niti vode za napajanje živine! Vodnjaki so prazni in tu kot tam si morajo ljudje dovažati potrebno vodo v sodih po več ur daleč. Tudi naše gorenjske vode: Sava, Sora, Kokra in ostale manjše vedno upadajo. Če bo ta suša tako trdovratno trajala še mesec dni, bo treba tudi z mestnim vodom pričeti štediti, tako po hišah pa še bolj pri škropljenju cest.

— **O tihotapski aferi na Rakeku.** Poročajo nam: Milan Matjašič, ki je zapleten v afero z napoleončdori, ni policijski komisar, kakor se ga je v listih označevalo, marvec je navadni začasni policijski pisar, ki je prišel na Rakek šele pred poldrujim mescem. Takisto tudi ni res, da bi bile zločini prišle na sled kake tuje oblasti, marvec je res, da je stvar izsledil obmejni komisariat na Rakeku, ki je, čim je bila krivda osumljencev dognana, zadelo takoj izročil policijskemu ravnateljstvu v Ljubljani odnosno sodišču. Končno je treba še ugotoviti, da od drugih uradnikov na Rakeku ni nihče prizadet v tej aferi. Kar se tiče vodje bančne podružnice na Rakeku, njegova krivda še ni ugotovljena. Obremenjuje ga same natakari, ki je bil v zvezi z Matjašičem, toda natakarija izpoved ni taka, da bi se ji moglo absolutno zaupati. Dejstvo je namreč, da pri hišni preiskavi v banki niso našli bajte tamkaj izmenjanih cekinov kar bi kazalo na to, da je neresnična trditve natakarija, da je zlati zamenjal v bančni podružnici. Sicer tudi drugače še ni afera docela pojasnjena.

— **Iz zaporov pobegnil.** Iz zaporov deželnega sodišča v Ljubljani je pobegnil na 6 mesecev obsojen kaznjenec Janez Bergant.

— **Stavka krojaških pomočnikov.** V ponedeljek so pričeli v Ljubljani stavkati krojaški pomočniki. Kakor čujemo, zahtevajo 25% povišanje mezd.

— **Stavka mizarških delavcev v Mariboru** je končana. Delavci so se zadovoljili z 20% povišanjem mezd.

— **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl, 79 let star, g. Rajko Schischker, direktijski sekretar Kranjske hranilnice v pok. Blag na spomin! — V obči javni bolnici na Zaloški cesti je umrl po dolgi hudi bolezni naš marljivi črkostavski vajenec Ivan Dolinšek. Pogreb bo v četrtek 20. t. m. popoldne. Ura še ni določena. Zvestemu svojemu sodelavcu, ki mora tako mlad loči v hladni grob, ohranimo ljub spomin.

— **Sentjakovski gledališki oder** vprizori v svoji dvorani, Florijanska ulica 27, v četrtek 20. t. m. ter ponovi v soboto 22. in v nedeljo 23. t. m. Anton Funtkova dramo v treh dejanjih Tekma. Začetek ob 8. zvečer.

— **Grozen čin ljubosumnega moža.** Iz Zagreba nam javljajo, da se je večeraj popoldne na Illici dogodil tragičen slučaj ljubosumnosti. Priletni mesar Stepan Koretič je imel že osem let ljubavno razmerje z gostilničarko Ljubico Majdič. Večeraj pa je prišel v neko trgovino na Illici, kjer je zagledal svojo ljubico. Potegnil je revolver in ustrelil na njo. Teško jo je ranil. Stražniki so jo odnesli v bolnišnico. Ljubosumni mesar pa je pobegnil v neko drvarnico, kjer si je pognal kroglo v glavo in je takoj obležal mrtev na mestu.

— **Trpinčenje živali.** Zadnje čase opažam na Mirju večje število konj in oslov, ki se pasejo na travnikih ob Gradaščici. Toda ali mislite, da pušajo prednji paglavci ubo go živino pri miru? Nikakor! Ne prestano jo pretepajo, jašejo, in podijo okrog in mučijo na vse možgane načine. Ako jih posvariš se norčujejo iz tebe. Opozorili bi na to žalostno dejstvo gospodarja, ki pošilja živino tja, da bi se pasla in ki za stvar gotovo ne ve in pa policijo s prošnjo, naj napravi temu trpinčenju konec.

— **Strankarske razmere v Sloveniji.** V večerajšem članku ministra dr. Kukovca je nam tiskarski škrat naravnost napak, ki kvarilo smisel izvajani. V drugi koloni od 23 vrste se morajo dotični trije stavki glasiti takole: »Komu se je doslej posrečilo, da je prišel v objem kleri kalcev, da je ostal samostalen! Stavi se nam pa vprašanje, kako se smo čemo uspešno uveljaviti mi, ki smo v vladni večini, če nimajo sreče oni, ki so v opoziciji. Mi smo bili daleč dobo v opoziciji nego na vladi, ne bo se nam težko uživeti v vlogo opozicije, ko za to pride čas.«

— **Opera.** Danes, sredi 19. oktobra odpade radi nenadnih ovir opera »Dalibor«. Mesto nje pojejo muzikalno dramo Musorgskega »Borisa Godunova« za abonentem D. Jutri, četrtek 20. t. m. je operno gledališče zaprto.

— **Iz gledališke pisarne.** Jutri v četrtek 20. t. m. odpade v dramskem gledališču predstava »Komedia zmešnjav«, ker je igralec vodilne vloge za dalje časa obolel. Mesto tega se bo igral letos prvič v sezoni »Kozarec v dek.« z g. Putjato in go. Šaričev, go. Borštnikom, gđeno. Vero Danilovo, g. Zeleznikom i. dr.

— **Novi umetniški revija.** Prejeli smo in priobčujemo: V Ljubljani prične izhajati z decembrom t. l. umetniška revija »Trije labodje«, ki bo obsegala leposlovnih del, glasbeni in slikarski, na približno 48 straneh »Dom in Svetovega« formata. Ta nova naša revija, ki bo izhajala vsak drugi mesec, bo nadkraljevala, kar se tiče opreme in kakovosti, ne samo vse naše leposlovne liste, temveč tudi hrvatske in srbske. Še nikdar ni nastopila umetniška generacija kakega naroda v tako strnjanih vrstah, kakor bo to storila naša. Ze v prvi številki bo nastopilo okoli 13 umetnikov, ki bodo stopili s svojimi umetniškimi deli mahoma v vrsto naših najboljših umetnikov. Samobesbi je razumljivo, da bo list na razpolago tudi starejšim umetnikom, oziralo se bo namreč samo na kvaliteto umetniškega dela. Posamezna številka, ki bo opremljena z vsem komfortom, bo stala okoli 40 K. Naročnina, rokopisi in publikacije naj se pošiljajo na uredništvo, oziroma upravništvo na Starem trgu 3/III, ali pa se lahko oddajo osebno vsak dan od 10. do 12 ure popoldne v uredniških prostorih. Uredniki so: Anton Podbavšek, Josip Vidmar in Marij Kogoj.

— **Sodna medicina za zdravnike, medicince in pravnike.** Beograjski založnik S. B. Cvijanović je izdal pravkar drugo, izpremenjeno in popolneno izdanje dr. Svetozara Pešića knjige »Sudska medicina« s 53 slikami v tekstu in v obsegu 378 str. Cena 50 din. Niti celi dve leti nista pretekli po izidu 1. izdaja, kar dokazuje, da je to delo izredno potrebno in dobro. Pisatelj je zdaj svojo knjigo izdatno popopolnil in razširil tako, da je novo izdanje v bistvu povsem novo delo. Knjiga je kot učbenik in kot praktično informativno delo enako uporabno. Strokovni del za zdravnike in juriste je dovršen. V glavnem se je pisatelj držal Sodne medicine dr. Hoffmanna. Slike so prav dobre, teket velik in jasen. Na epohalno delo opozarjamo naše medicince, juriste, a tudi vse inteligentne kroge. Knjiga je velezanimiva in poučna za vsakogar.

— **Kulturna.**

— **Opera.** Danes, sredi 19. oktobra odpade radi nenadnih ovir opera »Dalibor«. Mesto nje pojejo muzikalno dramo Musorgskega »Borisa Godunova« za abonentem D. Jutri, četrtek 20. t. m. je operno gledališče zaprto.

— **Iz gledališke pisarne.** Jutri v četrtek 20. t. m. odpade v dramskem gledališču predstava »Komedia zmešnjav«, ker je igralec vodilne vloge za dalje časa obolel. Mesto tega se bo igral letos prvič v sezoni »Kozarec v dek.« z g. Putjato in go. Šaričev, go. Borštnikom, gđeno. Vero Danilovo, g. Zeleznikom i. dr.

— **Novi umetniški revija.** Prejeli smo in priobčujemo: V Ljubljani prične izhajati z decembrom t. l. umetniška revija »Trije labodje«, ki bo obsegala leposlovnih del, glasbeni in slikarski, na približno 48 straneh »Dom in Svetovega« formata. Ta nova naša revija, ki bo izhajala vsak drugi mesec, bo nadkraljevala, kar se tiče opreme in kakovosti, ne samo vse naše leposlovne liste, temveč tudi hrvatske in srbske. Še nikdar ni nastopila umetniška generacija kakega naroda v tako strnjanih vrstah, kakor bo to storila naša. Ze v prvi številki bo nastopilo okoli 13 umetnikov, ki bodo stopili s svojimi umetniškimi deli mahoma v vrsto naših najboljših umetnikov. Samobesbi je razumljivo, da bo list na razpolago tudi starejšim umetnikom, oziralo se bo namreč samo na kvaliteto umetniškega dela. Posamezna številka, ki bo opremljena z vsem komfortom, bo stala okoli 40 K. Naročnina, rokopisi in publikacije naj se pošiljajo na uredništvo, oziroma upravništvo na Starem trgu 3/III, ali pa se lahko oddajo osebno vsak dan od 10. do 12 ure popoldne v uredniških prostorih. Uredniki so: Anton Podbavšek, Josip Vidmar in Marij Kogoj.

— **Sodna medicina za zdravnike, medicince in pravnike.** Beograjski založnik S. B. Cvijanović je izdal pravkar drugo, izpremenjeno in popolneno izdanje dr. Svetozara Pešića knjige »Sudska medicina« s 53 slikami v tekstu in v obsegu 378 str. Cena 50 din. Niti celi dve leti nista pretekli po izidu 1. izdaja, kar dokazuje, da je to delo izredno potrebno in dobro. Pisatelj je zdaj svojo knjigo izdatno popopolnil in razširil tako, da je novo izdanje v bistvu povsem novo delo. Knjiga je kot učbenik in kot praktično informativno delo enako uporabno. Strokovni del za zdravnike in juriste je dovršen. V glavnem se je pisatelj držal Sodne medicine dr. Hoffmanna. Slike so prav dobre, teket velik in jasen. Na epohalno delo opozarjamo naše medicince, juriste, a tudi vse inteligentne kroge. Knjiga je velezanimiva in poučna za vsakogar.

— **Kulturna.**

— **Opera.** Danes, sredi 19. oktobra odpade radi nenadnih ovir opera »Dalibor«. Mesto nje pojejo muzikalno dramo Musorgskega »Borisa Godunova« za abonentem D. Jutri, četrtek 20. t. m. je operno gledališče zaprto.

— **Iz gledališke pisarne.** Jutri v četrtek 20. t. m. odpade v dramskem gledališču predstava »Komedia zmešnjav«, ker je igralec vodilne vloge za dalje časa obolel. Mesto tega se bo igral letos prvič v sezoni »Kozarec v dek.« z g. Putjato in go. Šaričev, go. Borštnikom, gđeno. Vero Danilovo, g. Zeleznikom i. dr.

— **Novi umetniški revija.** Prejeli smo in priobčujemo: V Ljubljani prične izhajati z decembrom t. l. umetniška revija »Trije labodje«, ki bo obsegala leposlovnih del, glasbeni in slikarski, na približno 48 straneh »Dom in Svetovega« formata. Ta nova naša revija, ki bo izhajala vsak drugi mesec, bo nadkraljevala, kar se tiče opreme in kakovosti, ne samo vse naše leposlovne liste, temveč tudi hrvatske in srbske. Še nikdar ni nastopila umetniška generacija kakega naroda v tako strnjanih vrstah, kakor bo to storila naša. Ze v prvi številki bo nastopilo okoli 13 umetnikov, ki bodo stopili s svojimi umetniškimi deli mahoma v vrsto naših najboljših umetnikov. Samobesbi je razumljivo, da bo list na razpolago tudi starejšim umetnikom, oziralo se bo namreč samo na kvaliteto umetniškega dela. Posamezna številka, ki bo opremljena z vsem komfortom, bo stala okoli 40 K. Naročnina, rokopisi in publikacije naj se pošiljajo na uredništvo, oziroma upravništvo na Starem trgu 3/III, ali pa se lahko oddajo osebno vsak dan od 10. do 12 ure popoldne v uredniških prostorih. Uredniki so: Anton Podbavšek, Josip Vidmar in Marij Kogoj.

— **Sodna medicina za zdravnike, medicince in pravnike.** Beograjski založnik S. B. Cvijanović je izdal pravkar drugo, izpremenjeno in popolneno izdanje dr. Svetozara Pešića knjige »Sudska medicina« s 53 slikami v tekstu in v obsegu 378 str. Cena 50 din. Niti celi dve leti nista pretekli po izidu 1. izdaja, kar dokazuje, da je to delo izredno potrebno in dobro. Pisatelj je zdaj svojo knjigo izdatno popopolnil in razširil tako, da je novo izdanje v bistvu povsem novo delo. Knjiga je kot učbenik in kot praktično informativno delo enako uporabno. Strokovni del za zdravnike in juriste je dovršen. V glavnem se je pisatelj držal Sodne medicine dr. Hoffmanna. Slike so prav dobre, teket velik in jasen. Na epohalno delo opozarjamo naše medicince, juriste, a tudi vse inteligentne kroge. Knjiga je velezanimiva in poučna za vsakogar.

— **Kulturna.**

— **Opera.** Danes, sredi 19. oktobra odpade radi nenadnih ovir opera »Dalibor«. Mesto nje pojejo muzikalno dramo Musorgskega »Borisa Godunova« za abonentem D. Jutri, četrtek 20. t. m. je operno gledališče zaprto.

— **Iz gledališke pisarne.** Jutri v četrtek 20. t. m. odpade v dramskem gledališču predstava »Komedia zmešnjav«, ker je igralec vodilne vloge za dalje časa obolel. Mesto tega se bo igral letos prvič v sezoni »Kozarec v dek.« z g. Putjato in go. Šaričev, go. Borštnikom, gđeno. Vero Danilovo, g. Zeleznikom i. dr.

— **Novi umetniški revija.** Prejeli smo in priobčujemo: V Ljubljani prične izhajati z decembrom t. l. umetniška revija »Trije labodje«, ki bo obsegala leposlovnih del, glasbeni in slikarski, na približno 48 straneh »Dom in Svetovega« formata. Ta nova naša revija, ki bo izhajala vsak drugi mesec, bo nadkraljevala, kar se tiče opreme in kakovosti, ne samo vse naše leposlovne liste, temveč tudi hrvatske in srbske. Še nikdar ni nastopila umetniška generacija kakega naroda v tako strnjanih vrstah, kakor bo to storila naša. Ze v prvi številki bo nastopilo okoli 13 umetnikov, ki bodo stopili s svojimi umetniškimi deli mahoma v vrsto naših najboljših umetnikov. Samobesbi je razumljivo, da bo list na razpolago tudi starejšim umetnikom, oziralo se bo namreč samo na kvaliteto umetniškega dela. Posamezna številka, ki bo opremljena z vsem komfortom, bo stala okoli 40 K. Naročnina, rokopisi in publikacije naj se pošiljajo na uredništvo, oziroma upravništvo na Starem trgu 3/III, ali pa se lahko oddajo osebno vsak dan od 10. do 12 ure popoldne v uredniških prostorih. Uredniki so: Anton Podbavšek, Josip Vidmar in Marij Kogoj.

— **Sodna medicina za zdravnike, medicince in pravnike.** Beograjski založnik S. B. Cvijanović je izdal pravkar drugo, izpremenjeno in popolneno izdanje dr. Svetozara Pešića knjige »Sudska medicina« s 53 slikami v tekstu in v obsegu 378 str. Cena 50 din. Niti celi dve leti nista pretekli po izidu 1. izdaja, kar dokazuje, da je to delo izredno potrebno in dobro. Pisatelj je zdaj svojo knjigo izdatno popopolnil in razširil tako, da je novo izdanje v bistvu povsem novo delo. Knjiga je kot učbenik in kot praktično informativno delo enako uporabno. Strokovni del za zdravnike in juriste je dovršen. V glavnem se je pisatelj držal Sodne medicine dr. Hoffmanna. Slike so prav dobre, teket velik in jasen. Na epohalno delo opozarjamo naše medicince, juriste, a tudi vse inteligentne kroge. Knjiga je velezanimiva in poučna za vsakogar.

Najnovejša poročila.

Proces Radoslavov.

— **Beograd, 19. okt. (Izvir.)** Danes je bil aretiran komunist novinar Moša Pijade, ker so pri njem našli mnogo kompromitujočih pisem. Aretiranih bo še več bivših komunističnih poslancev.

— **Beograd, 19. okt. (Izvir.)** Vlada je določila delegato za prometno konferenco v Portorože. Za predsednika je imenovan dr. O. Rybář. Prideljenih mu je več strokovnjakov iz ministrstev saobračaja, pošte in brzojava, med drugimi dr. Vlada Marković in dr. Vončina.

— **Washington, 18. oktobra.** Senat je ratificiral mirovno pogodbo z Nemčijo s pridržkom, da se bodo Zedinjene države dale zastopati v reparacijski komisiji, v drugih mednarodnih komisijah pa ne brez dovoljenja senata. Senat je ratificiral tudi mirovni pogodbi z Avstrijo in Madžarsko.

— **Francija za Rusijo.**

— **d Pariz, 18. okt.** Parlament se je zopet sestal. Zbornica je na predlog min. predsednika Brianda sklenila, naj se takoj prične debata o interpelacijah, ki se tičejo splošne zunanje politike. Debata se bo prej, kone nadaljevala v več sejah. Margain se je bavil z zadnjimi pogajalnimi in obžalovani, da nova gornješlezjska meja dopušča Nemčiji znaten industrijski vpliv. Odobral je namero ministrskega predsednika, ki pojde h konferenci v Washington, kjer se bo razpravljalo o omejitvah vojnih priprav. Socialist Modet je izjavil, da je za Francijo in za ves svet važno, pomagati Rusiji. Poudarjal je težkoče, nastale po mednarodnem komiteju. Ministrski predsednik Briand je izjavil, da je umevno, da si komite zagotovi da se pomoč ne odtegne pravemu namenu, in da išče garancij. »Mi ne pozabimo«, je dejal min. predsednik »da je padlo na stotisoče Rusov za skupno stvar!«

— **d Pariz, 18. okt.** V parlamentu je Margain izrazil svoje obžalovanje zaradi postopanja in politike ruske vlade in je zahteval, da naj vlada podpira stališče, ki ga je obrazil Nansen na skupščini Zveze narodov. Leo Daudet (royalist) je v daljših izjavanjih kritiziral ukinitenje gospodarskih sankcij in politike približanja k Nemčiji.

— **Borze.**

— **Zagreb, 19. okt. (Izvir.)** Devize: Milan 1105—1115, Berlin 165—168, Novi Jork 284, Dunaj 9.75—9.90, Praga 298—300. — Valute: dolarji 277—288, italijanske lire 1090—1095, rubliji 12—16.

— **Beograd, 19. okt. (Izvir.)** Devize: dolarji 69.50, leji 52.50. Devize: Pariz 505, Praga 74, Dunaj 2.30, Milan 274.

— **Beograd, 19. okt. (Izvir.)** Zastopniki železne industrije z Jesenic in Celja so večeraj predložili ministru trgovine in industrije, dr. Spahiu spomenico v zaščito naše železne industrije. Zaprošili so tudi za intervencijo ministra za socialno politiko g. dr. Kukovca. Naša železna industrija predlaga uvedbo obrambnega uvoznega carinskega tarifa proti inozemski konkurenci.

— **Berlin, 19. okt. (Izvir.)** Čeprav se socialni demokrati zavzemajo za nadaljni obstoj kabineta dr. Wirtha, vendar pričakujejo v političnih krogih v najkrajšem času demisijsko dr. Wirtha, z ozirom na rešitev gornješlezjskega vprašanja v škodo Nemčije. Tudi minister dr. Rathenau ima otežkočeno stališče, ker je pogodbo s Francijo podpisal v Wiesbadenu pred odločitvijo šlezjskega vprašanja.

— **Dunaj, 19. okt. (Izvir.)** Madžarske tolpe v Zapadni Ogrski se množijo in ojačujejo. Opažati je med njimi dezertarje iz Vranglove armade. Na meji so dnevno spopadi in streljanja.

— **Dunaj, 19. okt. (Izvir.)** Avstrijsko finančno ministrstvo razmišlja vprašanje o povišanju tarif. Povišajo se za 100% železniški poštni, brzojavni in telefonski tarifi.

Društvene vesti.

— **Dramatični odsek poverjenih** splošne organizacije vojnih invalidov v dvorani v Ljubljani in okolici vprizori v nedeljo dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu v Ljubljani L. Anzengruberjevo narodno igro »Krivopisnik«. Vstopnice so določene v predprodaji v Severjavi trafiki v Sevnoburgov ulici in Koželjevi na Sv. Petra cesti 95. Blagajna se odpre ob 7. zvečer. Z ozirom na to, da je dobri delek namenjen izključno v dobrodelne svrhe v prid vojnim invalidom, vdvam in sirotam, apeliramo na občinstvo, da se v čim večjem številu udeležijo predstave ter s tem pripomorejo k temu zadovoljivejšemu uspehu. Proplachi v ta namen se hvaležno sprejemajo. Priporočamo posebno vojnim invalidom in vdovam, da pridno segajo po vstopnicah ter pripeljejo s seboj tudi svoje znanec.

— **Vrv se je izgubila** na poti na Koroško, in sicer po tisti, ki so odcepili od poti pri tabli z napisom »Presedljaj«. Pošten najditelj naj jo odda v sobi Turistovskega kluba »Skala«, Stari trg 34, v Ljubljani.

— **Zamenjala se je** v nedeljo 16. t. m. usnjata črna ročna torbica v vlakcu, ki prihaja v Ljubljano ob 4.10. zvečer. Dobi se nazaj pri hišniku na Račljevici cesti št. 31.

— **Pogrešata se** od 9. t. m. mlada letna Jernej in Josip Jelen, ki sta pobegnila od doma iz Vevč, občina Dev. Marije v Polju pri Ljubljani. Oba sta bila oblečena v črno obleko, mlajši pokrit s čepico, večji s slammikom. Obrnila sta se gotovo v smar Šoštanj, Kdor bi kaj o navedenih zvedel, se nas proša, da to sporoči njihovi materi Ursuli Jelen, Vevče št. 23, občina Dev. Mar. v Polju pri Ljubljani. Stroški so povrnejo.

— **Glavni urednik:** Rasto Pustoslavšek. **Odgovorni urednik:** Ivan Podražaj.

Prstje za strope izdeluje in prodaja
na debelo in drobno m² po K 3.50 pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Trnovo.

Dva tovorna avtomobila
dobro idoča po 4 tone PH 35 — 40; se prodaja za ceno K 65.000. — **Josip Jug**, avto delavnica, Tržaška cesta Maribor.

G. F. Juršek
uglaševalec glasovijev v Ljubljani
Wollova 12.

Izvršujem uglaševanja ter popravila glasovijev in harmonijev posebno strokovno, točno in ceno.

Absolvent
trgovske šole, z nekoliko prakse v denarnem zavodu, išče primarne službe. Ponudbe pod „Absolvent 7508“ na upr. Slov. Naroda.

Rezanje drv

z motorno žago ter dobavo drv, vsako množino dostavljeno na dom, priporoča **Lud. Ilarič, Ahneljeva cesta 10**, (Tramvajsko postaja Sv. Petra cerkev), 6982

Za Vse svetnike

trajne lučice z držajem stenja, napolnjeni s parafinom, razpošilja **Karol Kain**, Maribor, Maribor, Miklošičeva ulica 2. Vzorci proti predplačilu 1 Din, Poskusni kartoni po 50 kom. po povzetju za K 150. 7498
Zastopniki se iščejo!

Zenitna ponudba!

Mlad inteligenten gospod, trgovsko naboren s polmiličnim premoženjem v posestvu, se želi seznaniti v svrhu takojšnje ali poznejše ženitve s simpatično, izobraženo gospico, staro 17 — 23 let, ki bi imela večje posestvo, trgovino z mešanim blagom ali z lesom oziroma gostilno. Tajnost zajemčena. Le resne ponudbe pod „Strega/7573“ na upr. Slov. Nar. 7573

Gospodična

želi službe v kateremkoli kraju Slovenije. Zmožna je strojepisja in knjigovodstva ter ima tudi veselje za trgovino. Izurjena je za fino šivanje. Najraje gre v kako pisarno. Nastop lahko takoj. Ponudbe pod „N. P. 7495“ na upravo Sl. Naroda, 7495

Parketne deščice

iz slavonkega hrasta dobavlja v vsaki množini in poklada najceneje
Tel. št. Jos. R. Puh Tel. št. 513. Ljubljana, Gradaška ulica 23. 7511

Korespondence

v slovenščini, nemščini, francoščini, angleščini in italijanščini zmožna moč s prakso sprejme dobro honorirano mesto, najraje v kakšni banki v Ljubljani. Ponudbe z navedbo plače pod „Korespondentinja 7511“ na upravo Slov. Nar. 7511

Pletilni stroj

nov ali že rabljen, kupim. Ponudbe z navedbo cene pod „Pletilni stroj 7527“ na upravo Slov. Naroda. 7527

Visoko nagrado dobi

kdor preskrbi stanovanje z vsaj dvema sobama s pritlikalnimi v Ljubljani, tudi v novi hiši. Dopise se prosi na upravo tega lista pod „Nova hiša/7522“

Meblovano sobo

event. dve za 2 osebi (mož in žena), če mogoče s separiranim vvhodom, se išče za takoj ali pozneje. Najemna postanska stvar, posredovanje se honorira. Dopisi pod „Najemna 7523“ na upravo Slov. Naroda. 7523

500 kron nagrade

dobi oni, kdor preskrbi mirni stranki brez otrok eno sobo in kuhinjo. Ponudbe pod „Mirnost 7524“ na upravo Slov. Naroda. 7524

Šivilja

katera še ni dobro izučena išče mesta pri boljši šivilji. Vpraša se Kolizej vrata 19. 7520

Spalna soba

nova, moderna elegantno izdelana se vsled preselitve prodaja. Naslov se poižve pri **An. zav. Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5.** 7493

Lepa salonska garnitura

(mahagoni) se prodaja. Cena 12.000 K, event. tudi na mesečne obroke. Naslov pove upravo Slov. Naroda. 7519

Hiša

trinadstropna v Ljubljani, 17 strank v dobrem stanju, se po ugodni ceni prodaja. Naslov se poižve pri **An. zav. Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ul. 5.** 7494

Sprejemem pomočnika

galant. in papirne event. mešane stroke. Hrana v hiši. Ponudbe z navedbo plače in dosed. službovanja na upravo lista pod „Vijudnost/7517“ 7517

Oglje!

Kupim 10 vagonov bukovega oglja. Ponudbe pod „Bukovo oglje 7518“ na upravo Sloven. Naroda. 7518

Kdo vzame

proti primernemu plačilu v popolno oskrbo 11letnega zdravega dečka, kateri bi bil izven šole, vprabljen za vsakovrstne opravke? Ponudbe pod „Zdrav detko 7515“ na upravo Sl. Nar. 7515

Apna

se išče večja količina. Ponudbe na GRADIVO, trgovačko društvo za gradbeni in tehnični material, ZAGREB, Bogovičeva ul. 3. 7497

Peči rakiju,

biti trgovec, fabrikant, mali obrtnik itd. a nepoznavati propise o trošarinah je pogibeljno. Ako naručiš „Odredebe o državni trošarini“ koje je izdao Savez Finans. Kontrola, a kompilirao viši fin. savjetnik Dr. F. Prenj, štampane latinicom možeš izbjeći neugodnosti. Cena knjige je 35 K a naručuje se samo kod Administracije „Finans. Kontrola“, Doboj, Bosna i šalje pouzecem ili novac unapred. 7525

Klaviroje
uglašuje in popravlja solidno in točno ter gre tudi na deželo.
Felix Povše, Ljubljana, Tržaška c. 45.

Enakosmerni motor

440 voltov, 1 1/2 PS in enakosmerni štev. 220 in 2x220 voltov za 5 in 10 ampér, se takoj odda. Natančna pojasnila daje **I. Bauman, Sv. Ij v Sloven. Goricah** ali pa **Piarc Purkarthofer, Fernitz pri Grazu.** 7500

Sprejme se oskrbnik

z trgovsko naobrazbo srednje starosti Naslov pove **An. zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ul. št. 5.** 7338

Išče se mesečna soba

s posebnim vvhodom eventualno z oskrbo, ali pa manjše stanovanje z upravo ali brez opravke proti zelo dobri najemnini. Ponudbe na poštni predal št. 53. 4805

Lanišče in predlvo zamenja v platno

mehanična vrvarna, terilnica in predilnica **Anton Sinkovec, Kranj-Grosuplje.** 7420

I. jugoslovanska barvarija krznarstvo in strojarnica

PETER SEMKO, Glince 230 sprejema vsa v to stroko spadajoča dela po najnižjih cenah. Dela prevzemam: **Gradišče št. 10.**

Pozor, trgovci s klobuki!

Vsakovrstne klobuke od 160 K naprej imam v velikih zalogi; tudi lepe velourne klobuke. **Franjo Gersar, tovarnar v Štobu, pošta Domžale.** Tovarna je oddaljena 7 minut od postaje Domžale. Cene primerno nizke, postrežba točna. V popravilo se sprejemajo pri Kovarčič i Tršan, Prešernova ulica 5 na dvorišču desno, vsako sredo, ravno tako se oddajajo samo vsako sredo.

Lovci, pozor!

Samo tukaj je možno dobiti zajamčeno prave lovske čevlje. **napremobilno** iz najfinije rujavne teletine, kakor tudi vse vrste druge čevlje: Box itd. Sprejemajo se tudi vsa ortopedična dela po naročilu. Izdeluje in razpošilja **Ivo Kramarič, NOVO MESTO.**

Pianist

išče sodelovanja pri orkestru ali drugod za večerne ure. Ponudbe pod „Pianist“ na **An. zavod Drago Beseljak in dr. Ljubljana, Sodna ul. 5.** 7494

32 KW enakosmerni trivodni dinamo

440 voltov s sklepalno ploščo, v najboljšem stanju, se radi povečanja obrata takoj odda. Natančneje pojasnila daje **I. Bauman, Sv. Ij v Slov. Goricah** ali pa **Franc Purkarthofer, Fernitz pri Grazu.**

Kupim

dobro ohranjen polnojarjenik (Vollgatter). Ponudbe pod „Polnojarjenik 7505“ na upravo Slov. Naroda. 7505

Dve psici

prave volčje pasme, prva 2 leti, druga pol leta stara, se prodasta. Cena po dogovoru. Več pove foto atelje Litija 7490

Kot natakarcica

ali kuharica želim takoj nastopiti. Ponudbe pod št. „7592“ na upravo Slov. Naroda. 7502

Lepa enonadstropna hiša v Ljubljani

z lepim vrtom se prodaja za zmerno ceno. Stanovanje na razpolago. Naslov pove upr. Sl. Nar.

Dve gospodični iščeta službe

prodajalke in kontoristinja-zacetnice event. praktikan-tinje. Gresta najraje v mesto. Ponudbe pod „Dve gospodični 7496“ na upravo Slovenskega Naroda. 7496

Gonilni jermeni

iz velblodove dlake za takojšnjo dobavo. **Odon Koutny**, trgovina orodja in tehn. potrebščin, Ljubljana, Kolodvorska ul. 37. 738

Pozor, vozniki in izvoščiki!

seno sladko, v vsaki množini in ob vsakem času na drobno in debelo se dobi v ZGORNJI ŠISKI pri KAMENITI MIZI. **Rudarska zdržba „Knapovž“ v Medvodah** sprejme mlajšega

knjigovodjo

Slovenca, ki bo opravljal združbeno korespondenco. Ponudbe s prepisi spricval se naj pošljejo na gorenji naslov. 7514

Stružnice in razni stroji za obdelovanje kovin in lesa

Odon Koutny, trgovina orodja in tehn. potrebščin, Ljubljana, Kolodvorska ul. 37. 7507

Zlata jama.

Zelo dobro vpeljana trgovina manufakturnega, specerijskega blaga in deželnih pridelkov s krasnimi nadstropnimi dobro ohranjenimi poslopji in velikimi prostori na deželi brez konkurence v zelo prometnem in lepem kraju se takoj po ugodni ceni za 3.000 dinarjev prodaja. Ponudbe pod „Redka priloznost/7510“ na upr. Slov. Naroda. 7510

Ivan Zakotnik, mestni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska cesta 46. — Telefon številka 379. Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrejša za palače hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje, itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga, tovarna furnirja.

Enakosmerni generator,

fabrikat Brown Boveri (Doppelkollektormaschine) 32 KW 860 obratov 2x230 volt s 420x260 mm in pritegovalni stroj. Sklepalna plošča s sledečo opremo: 1 tripolno stikalo, 2 glavni varovalni, 2 ampermetra, 1 voltometer, 1 voltomerno stikalo in uravnalnik (Nebenschlußregler) z ročnim kolešom se loco Fernitz pri Grazu za n. a. K 500.000 prodaja. Polovico kupne svote je izplačati takoj po kupnem sklepu, ostanek pa pri odpremi. Zabojo in dostava na stroške prodajalca. Natančneje pojasnila daje **J. Bauman, št. Ij v Slov. Goricah in Franc Purkarthofer, Fernitz pri Grazu.** 7499

Camphor Mija, pomada za lice.

Najboljše sredstvo proti pegam, vsakovrstnim madežem in izpuščajem na licu. Čisti kožo in napravi nežno polt. Dobiva se po vseh lekarnah, drogerijah in boljših trgovinah.

MIJA

kozmetični laboratorij in parfumerija priporoča cenjenemu občinstvu svoje prvovrstne **damade kozmetične izdelke in parfume.** — **Mija kozmetični laboratorij in parfumerija.** Ljubljana, Gradišče 7. 7516

250 Modni salon 250

Stuchly-Maške
Ljubljana, Židovska ul. 3.
Ima v zalogi fine in najnovejše oblike ter **knjane klobuke in čepice**
od K 250.— naprej.
Popravila ze sprejemajo. **Žalni klobuki vedno v zalogi.** 250

Ivan Dolinšek
tiskarski vajenec
danes ro zelo mučni boleznj preminul. Pogreb bo dne 20. oktobra 1921 iz deželne bolnice. V Ljubljani, dne 19. oktobra 1921.

Rajko Schischker
direkcijski sekretar Kranjske hranilnice v pek.
po dolgi mučni boleznj, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 79. letu svoje starosti, danes ob pol 4. popoldne mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se bo vršil v četrtek 20. t. m. ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Pogačarjev trg 3, v lastno grobnico pri Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo služile v več cerkvah. V LJUBLJANI, dne 18. oktobra 1921. **Ema Schischker roj. Puh, soproga.**

Zahvala.
Vsem, ki so spremili našega predragega očeta, gospoda **Miha Židana** na njegovi zadnji poti, kakor tudi darovalcem vencev in šopkov se najtopleje zahvalujemo. V Ljubljani, dne 18. oktobra 1921. **Zalujoči ostali.**

Zahvala.
Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob priliki izgube naše nadvse ljubljene soproge, mamice, sestre in svakinje, gospe **Marije Hočevar** izrekamo svojo globokočutečo zahvalo. Predvsem se zahvalujemo častiti duhovščini, krškemu pevskemu zboru za v srce segajoče žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetnih šopkov in vsem ki so spremili drago pokojnico tako mnogoštevilno na njeni zadnji poti. **Muljava, 17. oktobra 1921.** **Zalujoči ostali.**